

Svenska Bankföreningen

REMISSYTTRANDE

2008-03-19

Integrations- och
jämställdhetsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remiss 2007-12-19 av betänkandet Id-kort för folkbokförda i Sverige (SOU 2007:100)

(IJ2007/3434/IM)

Sammanfattning

Bankföreningen tillstyrker förslaget men har vissa invändningar i väsentliga frågor som:

- Id-kort skall bara utfärdas för den som kan identifieras på ett fullgott sätt.
- Den föreslagna säkerhetsnivån bör vara en miniminivå.
- Absolut krav på undertecknande är inte rimligt i alla situationer.
- Fullgod identifiering bör vara ett krav för folkbokföring. Alternativt bör en notering göras i folkbokförings- och SPAR-registret att fullgod identifiering saknas.
- Kontrollprocessen i samband med tillverkning och utfärdande behöver stärkas.
- Kontrollmöjligheten för utfärdade id-handlingar behöver förbättras.
- Registergallring skall ske med beaktande av arkiveringskraven i lagstiftningen för bekämpning av penningtvätt och särskilt allvarlig brottslighet.
- Statens ansvar mot tredje part oklart.

Motiveringar

Allmänna krav på ett id-kortssystem

Bankföreningen anser att ett fullgott system för id-kort innehåller ett antal komponenter som måste samverka. Bankföreningen jämför nedan förslaget med ett sådant fullgott system. Eftersom betänkandet inte innehåller ett fullständigt förslag till regelverk framförs även synpunkter vilka kan komma att beaktas i en eventuellt kommande föreskrift från den föreslagna ansvariga myndigheten, Rikspolisstyrelsen. Komponenterna är:

Rutiner för utfärdande.

Dessa innebär att handlingar endast utfärdas till personer som kan styrka sin identitet på ett fullgott sätt. Det innebär också att underlag etc. för id-handlingen ska hanteras på ett tillräckligt säkert sätt. Därutöver måste utfärdandet kontrolleras på ett sådant sätt att id-handlingar inte kan utfärdas på oriktig grund. Vid ansökan om en ny id-handling måste kontroll ske mot tidigare utfärdade handlingar såsom körkort, pass och nationellt id-kort. Denna kontroll skall ske mot respektive utfärdares register. Bild och namnteckningsjämförelse skall då ske.

Handling med ett gott skydd mot förfalskning och förändring.

Handlingen ska vara svår att efterbilda. Handlingen skall vara så utformad att förändringar försvåras tillräckligt.

Giltighetstid.

Handlingen bör av olika anledningar ha så kort giltighetstid som är praktiskt möjligt. Det finns flera anledningar till detta. Handlingar visar sig i efterhand oftast möjliga att förfalska. För att inte tvingas att av detta skäl återkalla utelöpande giltiga id-handlingar för utbyte till en ny säkrare handling bör den normala omloppstiden vara så kort att ett kort som ofta förfalskas automatiskt försvinner från marknaden inom rimlig tid. Ett annat skäl är om anledningen till att id-handlingen utfärdas bortfaller vid en tidpunkt som kan förutses bör giltigheten upphöra vid den tidpunkten. Även andra giltiga skäl bör kunna medföra att giltighetstiden blir kortare än vad som vid varje utfärdartillfälle anses vara normal giltighetstid.

Handlingens hållbarhet är också en anledning till att giltighetstiden begränsas.

Id-handlingen ska visa en välliknande avbildning av innehavaren. Det finns många anledningar till att innehavarnas utseende förändras. Sannolikheten för att avbildas på ett välliknande sätt ökar med kort giltighetstid.

Id-handlingen skall också i normalfallet visa ett prov på innehavarens namnteckning. Sannolikheten för att provet är välliknande ökar med kort giltighetstid.

Normal giltighetstid bör inte med dagens kunskap överstiga fem år. Regelverket bör vara utformat så att den generella giltighetstiden snabbt kan förändras om behov uppstår. Likaså bör utfärdaren ha goda möjligheter att begränsa giltighetstiden i det enskilda fallet om skäl härför föreligger.

Möjligheter att kontrollera handlingens riktighet.

Vid tveksamhet kring handlingens riktighet måste den kunna kontrolleras hos utfärdaren. Kontrollfunktionen måste ha mycket god tillgänglighet beträffande såväl svarstider som öppettiden.

Rutiner för avveckling och spärr av handlingen

Det måste finnas klara och entydiga regler hur uppgifter om förkomna id-handlingar hanteras.

Staten bör ta ett större ansvar, kap 6.1.

Bankföreningen anser att staten bör ha det fulla ansvaret för att landets invånare har tillgång till en allmängiltig id-handling.

Föreningen vill i detta sammanhang påpeka att det viktiga är att handlingen utformas och utfärdas på ett sådant sätt att den kan accepteras allmänt. Samtidigt anser

Bankföreningen att om utredarens förslag genomförs är bankerna befriade från sitt tidigare åtagande om att medverka till att bankernas kunder genom bankerna skulle kunna erhålla en id-handling. Om bankerna i framtiden utfärdar id-handlingar till sina kunder kommer det att ske helt frivilligt och på kommersiella grunder utan något särskilt åtagande gentemot staten.

Id-handlingen måste vara tillräckligt tillgänglig, kap 6.2.

Bankföreningen instämmer i att det statliga ansvaret bör omfatta dem som är folkbokförda i Sverige. Det innebär att den som folkbokförs också måste ha styrkt sin identitet på ett tillfredsställande sätt.

Sverige har genom olika internationella åtaganden förbundit sig att medverka i bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Bankerna har ålagts ett antal förpliktelser inom området genom lagstiftning m.m.

Internationellt verksamma banker är skyldiga att bedöma sina korrespondentbanker och avbryta sina affärsförbindelser med banker som på olika sätt kan misstänkas underlätta penningtvätt.

Banker i andra länder har motsvarande krav på sig. Skulle identitetsbegreppet i Sverige urholkas genom lättvindiga krav på den identifiering som sker vid folkbokföring och utfärdande av id-handlingar kan det leda till att svenska banker kommer att betraktas med misstro i vissa länder. Det kan medföra försämrade affärsmöjligheter för bankerna vilket i sin tur kan komma att påverka samhällsekonomin i Sverige negativt.

Folkbokföring bör därför endast ske av dem som kunnat identifieras på ett tillfredsställande sätt och beviljats ett permanent uppehållstillstånd i Sverige. Övriga bör endast tilldelas samordningsnummer. Registeruppgifter för personer med samordningsnummer bör innehålla uppgift om huruvida fullgod identifiering kunnat göras.

Personer med uppehållsrätt berörs inte av vad ovan sagts då dessa har ett intresse att styrka den och därför kan antas på alla sätt medverka till att identifiera sig på ett fullgott sätt.

Id-handlingen måste vara tillräckligt tillförlitlig, kap 6.2.

Bankföreningen anser att det bör ställas krav på att den nya handlingen *skall uppnå minst* den säkerhetsnivå som motsvarar det som idag gäller för SIS-märkta id-kort. Med tanke på brottsutvecklingen bör det inte heller föreligga formella hinder att välja en högre säkerhetsnivå, om det är tekniskt möjligt och ekonomiskt försvarbart, än den som idag gäller för de SIS-märkta korten. Jämförelse bör också ske med de krav som ställts i samband med den pågående upphandlingen av tjänstekort.

Polisen ska utfärda det nya id-kortet, ka 7.1.

Bankföreningen delar utredarens uppfattning att endast polismyndigheterna ska utfärda det nya id-kortet.

Id-kortet blir inte ett resedokument, kap 7:2.

Bankföreningen anser att det i första hand åligger det land i vilket en person är medborgare att utfärda resedokument. Därutöver finns möjligheten att utfärda främlingspass om det inte anses möjligt att få resedokument från det land som personen är medborgare i. Främlingspass kan normalt inte godtas som en fullgod identitetshandling. Oftast på grund av att en fullgod identifiering inte kunnat göras innan passet utfärdats.

Förutsättningar för att erhålla det nya id-kortet, kap 7.3.

Bankföreningen anser kravet på folkbokföring, som en lämplig avgränsning för vilka som kan erhålla det nya id-kortet. Detta förutsätter dock att en fullgod identifiering skett innan en person folkbokförs.

Bankföreningen är dock tveksam till om den föreslagna åldersgränsen är lämplig. Bankerna erbjuder produkter till ungdomar under 16 år som ett led i deras ekonomiska fostran. Det är också vanligt att föräldrar önskar att deras barn får tillgång till bankkonto före 16 års ålder. Därutöver finns även andra situationer där en underårig har behov av att kunna styrka sin identitet och i vissa fall ålder, till exempel vid biobesök.

Id-kortets utformning, kap 7.5.

Bankföreningen tillstyrker förslaget.

Utfärdanderegler, kap 7.6.

Bankföreningen tillstyrker förslaget med vissa undantag. Erfarenheten från utfärdande av id-kort säger att det finns många olika skäl till att en sökande saknar förmåga att underteckna en ansökan. Ett absolut krav på undertecknande synes orimligt diskriminerande. Rikspolisstyrelsens föreskrifter beträffande pass innehåller olika tillvägagångssätt när en person av olika skäl inte kan skriva en namnteckning.

Bankföreningen anser att om identiteten inte kunnat styrkas eller utredas på ett tillförlitligt sätt ska identitetshandling inte utfärdas. Ej heller bör dessa personer folkbokföras. Alternativt ska i folkbokföringen och SPAR-registret anges att personen inte kunnat identifieras tillfredsställande.

Register, kap 7.7.

Bankföreningen anser att det är självklart att det ska föras ett register över utfärdade id-handlingar. Lika självklart är att på id-kortet förlitande part ska kunna kontrollera det mot registret. Registret måste ha hög tillgänglighet dygnet runt. Det nuvarande systemet för kontroll av pass och nationella id-kort torde vara otillräckligt vid den utökning som förslaget troligen medför.

I processen innan id-kortet lämnas ut till den sökande bör en kontroll ske mot motsvarande register för körkort, pass och nationellt id-kort. Denna kontroll bör då ske mot tidigare namnteckning och bild för att undvika bedrägerier.

Såvitt Bankföreningen kan förstå är det inte möjligt att samtidigt förstöra biometriska data enligt 4§ och spara kopia av ansiktsbild enligt § 14. I praktiken måste det vara samma biometriska data. Bankföreningen anser att det är ett oavvisligt krav att registret innehåller samtliga de uppgifter som anges i § 14.

Eftersom många andra register som krävs enligt annan lagstiftning kommer att referera till registret över id-handlingar är det mycket olämpligt att gallra registret sex månader efter att handlingens giltighetstid utgått. Ett exempel är den dokumentation som banker är skyldiga att bevara vid inledande kundförbindelse enligt penningtvättslagstiftningen. Där ska handlingarna bevaras i fem år efter det att affärsförbindelsen upphört. Det finns andra liknande situationer varför ytterligare överväganden bör ske.

Återkallelse, kap 7.8.

Bankföreningen vill påpeka att en återkallelse inte bör kunna upphävas utan anser att i så fall ske en ny ansökan göras och ett nytt kort utfärdas. Staten får då i vanlig ordning stå för kostnaderna för ett nytt kort om återkallelse på något sätt anses oriktig.

Överklagande m.m., kap 7.9

Med beaktande av vad som anförts ovan tillstyrker Bankföreningen förslaget.

Ansvarsfrågan.

Bankföreningen anser att även frågan om statens ansvar mot tredje man som förlitat sig på en i övrigt korrekt handling som utfärdats på oriktig grund bör utredas och regleras.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Ulla Lundquist

Anders Ericson